

ACC. N:R M. 9662:1-8.

Landskap: Småland Upptecknat av: Jenny Danielsson
Härad: Kinnared Adress: Jät
Socken: Jät Berättat av: Densamma
Uppteckningsår: 1945 Född år 1880 i Hålsörvik

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jultappar och Jultornte.

s. 1-8.

L.u.F. 48.

Landskap: Småland
 Härad: Kållevald
 Socken: Sät
 Uppteckningsår: 1945
 Upptecknat av: Jenny Danielsson
 Adress: Sät
 Berättat av: mig
 Född år: 1880 i Bråvik

Lunds Universitets Folkminnesarkiv.

Fulkloppar och fultomte.

Första gången jag var med om att dela ut och få fulklappar var år 1892. Det var hos konstläraren Frans Fornander i Smöramåla Urskults socken. Det var första gång jag fick fulklapp, där var ingen tomté men jag som var den minsta pojken fick dela ut dem sedan hade jag aldrig sett föret.

Det var inte så vanligt då som nu att alla familjemedlemmar gav varandra fulklappar släktingar i stan sände fulklapp till släkting på landet. Händer också på något ställe fortfarande

Skriv endast på denna sida!

ett barn som var borta gav sin mor fulklapp.
Vänner och grannar gav varandra fulklapper
men mest på skämt, en liten billig sak
kunde de svas in i ett papper och sen i halsen
och sen i hösen stoppades det i en säck som
knöts och laddades. Sen gick de på efter
mörkrets inbrott och kastade in den genom
dörren i det hus där personen bodde, vid sådan
hängde en skivan samman sen fick de gissa på
vilken som gett den. Det fanns även de som satte
fulklappen på förtugubron och sen klappade
ett tag i väggen eller på dörren och sprang,
då bar det ut med halfolket och skulle få
tag i vilken det var, men såhär det gick.
De gamla har talat om att ordet fulklapp
har kommit därav att de klappade på
innan de sprang. I min ungdom var det några
flickor som sattsade ihop och lät baka fete

en stor retbrödskäring hos en bagerka i
Urkult. På riktigt gav di den åt en unge och
den satte di mot dören på förlägenheten
sen klappade di på och sprang. På aderton-
hundra talet var det g' så varligt med ful-
klappar bland allmänheten, de som gavs då
kastades in eller sattes och lades utanför som
föint nämns. Det var mera allmänt bland
hervagsfolk.

År 1902. tog jag plats som fengler i prentgär-
den här i g' då fick jag som föint se på
fulklapsutdelning. två stora korgar fylldes
med frakuter alla var lockade in på papper-
personlaget och fulklapsrim på varje paket.
Vi satt omkring bordet i matsalen och sonen
på stället löste upp rimmen som var för-
färligt roliga men är väl g' tillåtet att tala
om dem här. jag var där i nio dagar forts

En juleafton klädde fröken Ellen ut mig till
tomte förtö Tomten i den prestgårdens där blev
fröja bland ungdomen ty ingen visste det mer
än hon, fröken sprang omkring i hela huset
och ropade fentän kom in här är en tomte
men jag gick in i salen och stampade på i mina
traskor och blev tynden på glögg och pulgottor
och ingen av dem visste att det var jag mer
än fröken. jag fick fem ha. extra sen för jag
skötte mig fint. Den juleaftonen hade jag
alla jalklapparna i en säck, som jag "hin-
kade" in med på ryggen och delade ut pake-
terna till var och en med sina namn på.

Som jag har varit med om och även sett
sades jalklapparna in i snygt papper (fat-
papper fans ej på den tiden) och lockades
på ett julett stället men inga cigaretter
på. Detta min jag från min fjärd-årsålder foto

Här på orten sådes det fulklapp. Mottagarens namn stod alltid på paketen och gäverens också i samband med god jul ses kunde det vara olika en stor del satte sina namn i versiferad form, sen fick di göra ihop orden.

För i tiden var det mest brukligt med fulklappsrim bland fint folk s. k. hushållsfolk nu är det mycket vanligt bland allmänheten även på landet.

Har det gick till vid fulklappsutdelningen om di ^{om} gator runt ett bad eller satt blödde i rummet kan jag inte beskriva. Som jag hört av gamla så för längre tid tillbaka så kastas fulklappen in för det mesta när di satt och åt kvätsmat. Bland hushållsfolk var det nog vanligt att sitta omkring ett bad, prata och äta gott samtidigt. forts.

Ja seden med fulltomte har g' varit van-
ligt här på orten så länge, om jag säger en
gogo tjugo fem år sen. Men nu kommer
han till alla hemmen vid jul.

Den fulltomten var ståtlig han hade ju långt
hår och långt skägg röda strumpor och nya
tråskor mörka byxor och en röd jacka
såd typiska på huvudet och ansiktet mo-
sknat. På ser tomtens ut ännu vid julen

Den första fulltomten jag såg var i början
på nittonhundratalet. Den var klädd som
förr talats om, nu på senare tid kommer
den näja gulsiften.

Chäson julfest vid jul har jag g' sett, men
jag har hört gamla tala om att det var
vanligt för länga tid tillbaka, då gjorde en
stor back av halv, och klädde sedan på
honom klippa papperensor i alla färger
färdiga

sen bar di den från staga till staga, antingen ledades den in eller kallades den till. Den togs väl emot på varje ställe och skulle antingen stå under bordet eller ligga i en säng en stund, sen bars den vidare i ett annat hus. På varje ställe som han kom fick han en prapussenssa om hälen, på den var skrivit en ramsa eller rim från den där han varit till den där han kom, det var ju mest ungdomen som rogade sig med det. Det hände också att di sken så måntsam så di blev ovänner. Det sista stället han kom till fick han stanna till nästa gud men där skulle han också ligga i sängen fullorade.

Flär på trakten runt om har det varit vanligt och klot ut sig till fulaspöke, det ligger i talet än i dag om det är någon föb.

som är dåligt och slarvigt klädd så sågs
det kan hon se ut som ett fulaspröke.
Men jag har varit klädd till fulaspröke
många gånger. fjärde daggen brukade vi höja
att gå omkring vi bytte även så att pojken
klädde sig i franten maskliden och flickan
i maskkläder. Vi färdats klädda vi kunde få
tag i kläddes vi på oss. Sen gick vi in i husen
och bad om mat och om vi kunde få höja
där för natten då visade de ut oss och sade
att vi kunde gå i en annan stuga alla barn
blev rädda för oss, så höll vi på några
kvällen hela natten. Fulskotten höll på orten
fördes en samtidigt med nittonhundratalets
höjden.

Jät i Mars månad
Jenny Danielson